

INFORME DE TROBADA PRESENCIAL

1. NOM DE LA TROBADA:

SESSIÓ DE DEBAT AMB TÈCNICS I TÈCNIQUES DE SERVEIS SOCIALS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

2. DATA I LLOC DE LA TROBADA:

Dimecres, 4 de novembre de 2020, de 12:00 a 14:00h online via Zoom

3. NOMBRE DE PERSONES PARTICIPANTS:

El total de persones participants al taller ha estat de: 20

4. ORDRE DEL DIA

(5') Presentació institucional i contextualització. *Ajuntament de Barcelona.*

(15') Presentació dels resultats provisionals de la diagnosi del nou Pla Intercultural de Barcelona.

(5') Distribució de les persones participants en grups

- S'assignarà a cada una de les persones participants a una sala virtual perquè puguin adreçar-se amb l'enllaç que se'ls facilitarà en el mateix moment.
- Com participarem a la sessió?

(80') Treball grupal:

- (20') Aportacions a la diagnosi presentada:
- (60') Identificar i valorar línies d'actuació per incorporar al nou Pla Intercultural de Barcelona

(15') Plenari. Presentació de les propostes aportades per cada un dels grups

(2') Cloenda.

5. PRESENTACIÓ DEL PROCÉS PARTICIPATIU PER L'ELABORACIÓ DEL NOU PLA BARCELONA INTERCULTURALITAT

La Gerència de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat, concretament des del Departament d'Interculturalitat i Pluralisme religiós de l'Ajuntament de Barcelona promou un procés de participació per elaborar el nou Pla Barcelona Interculturalitat el qual es remunta al 2010 en què es va definir un marc estratègic sobre com incorporar els principis interculturals en el conjunt de les polítiques municipals.

La mirada estratègica del Pla 2010 s'ha mostrat exitosa i el propi Consell d'Europa ha assumit els principis que es van definir com el pilar de l'enfocament intercultural i com una referència per ciutats de diversos països, no només europeus. Tanmateix, el context de ciutat i de societat no és el mateix i les accions proposades, la dimensió operativa del Pla, tampoc ho pot ser.

L'enfocament intercultural parteix d'una aposta clara per tres principis:

- **L'Equitat i NO discriminació** per aconseguir una igualtat real de drets, deures i oportunitats.
- El **reconeixement de la diversitat** en un sentit ampli com una realitat estructural i que comporta oportunitats i complexitats que cal abordar de manera proactiva.
- La importància de promoure la **interacció positiva i el diàleg intercultural** des de la igualtat, i poder generar vincles i sentits de pertinença compartits.

Les **polítiques interculturals van destinades al conjunt de la ciutadania**, i en aquest procés d'elaboració del nou Pla és fonamental, per tant, la implicació del conjunt d'àrees municipals i dels districtes, de la xarxa associativa i de la ciutadania en general. En un context de major complexitat i diversitat socio-cultural, generar un entorn que promogui l'equitat i la No discriminació, el reconeixement de la diversitat, la cohesió i que al mateix temps aprofiti les oportunitats que es deriven de la diversitat a tots el nivells, és una responsabilitat compartida.

Per a més informació del procés participatiu i per fer seguiment de les propostes sorgides de la sessió es pot consultar: <https://www.decidim.barcelona/>

6. BREU DESCRIPCIÓ DEL DESENVOLUPAMENT DEL DEBAT

(METODOLOGIA, NOMBRE DE GRUPS CREATS, TEMÀTIQUES TRACTADES, ETC.)

S'ha desenvolupat una sessió de debat dirigida a personal tècnic se serveis socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Estructura de la sessió

- 12:00: Validació inscripcions

- 12:05: Presentació institucional i contextualització. *Ajuntament de Barcelona.*
- 12:10 Presentació dels resultats provisionals de la diagnosi del nou Pla Intercultural de Barcelona. *EDAS_ppt*
- 12:15 Distribució de les persones participants en 2 grups (*EDAS*)
- 12:20 Treball grupal per debatre els continguts de la diagnosi i de propostes de línies d'actuació:
 - 12:20 Roda de presentacions i aportacions a la diagnosi presentada
 - 12:40 Identificació i valoració de línies d'actuació per incorporar al nou Pla Intercultural de Barcelona
- 13:45 Plenari. Presentació de les propostes aportades per cada un dels grups (*EDAS*)
- 14:00 Cloenda. *EDAS*

Part deliberativa de la sessió: Plantejament del debat i dinàmica seguida

La sessió s'ha dividit en dos moments:

Un **primer moment** de validació de la diagnosi i la identificació dels principals reptes i prioritats de la interculturalitat, en relació a:

- A àmbits específics com l'educació, l'economia i el treball, la cultura, l'urbanisme-espai públic i l'habitatge...
- A la igualtat real de drets i d'oportunitats socials de totes les persones
- A l'evolució de la convivència a la ciutat en els darrers anys

Un **segon moment** on s'han plantejat les següents qüestions a debatre:

- En quina mesura les actuacions municipals s'han encaminat a:
 - El reconeixement de la diversitat socio-cultural
 - La interacció i el diàleg intercultural
 - La igualtat de drets i oportunitats
- Quines actuacions caldria impulsar per avançar cap a una **igualtat de drets i oportunitats, equitat i la No discriminació?**
- Quines actuacions serien necessàries per reforçar el reconeixement i **posar en valor la diversitat?**
- Quines actuacions facilitarien **la interacció i el diàleg intercultural** entre persones de diferents perfils i orígens?
- Quins factors afavoreixen i dificulten cada un d'aquests principis?

Posada en comú i tancament de la sessió

Un cop finalitzat el debat als grups, les persones participants s'han reunit en plenari, en el qual les referents tècniques d'EDAS han fet un resum dels principals aspectes treballats a cada grup, donant per tancada la sessió a la finalització d'aquest.

7. PROPOSTES REALITZADES DURANT LA TROBADA

GRUP 1:

El debat al grup ha permès recollir reflexions i propostes d'actuació relacionades amb els següents aspectes:

Sobre el nou Pla d'Interculturalitat i el document de diagnosi:

- Es posa en qüestió l'efectivitat dels "plans" que es desenvolupen. No s'ha observat que la població d'orígens i contextos culturals diversos tingui una participació més activa, ni una identificació amb el barri i la ciutat, la qual és considerada molt baixa, inclús després de dues i tres generacions. La participació real requereix molt de contacte amb la comunitat, "de picar portes" i informar. Entre les persones migrades hi ha xarxes de suport mutu i no s'està treballant amb elles.

Sobre la situació actual de les polítiques municipals i la interculturalitat a la ciutat:

- Es posa en valor, el que es feia i es fa en algunes escoles a través de les aules d'acollida i també en les activitats d'acompanyament a les famílies que feien reagrupament familiar, orientades al coneixement de la ciutat i a donar-los la benvinguda. Altres activitats s'orientaven a treballar amb les famílies migrades per valorar el que elles aportaven perquè se sentien molt desvaloritzades.
- Es posa en qüestió la representativitat dels interlocutors i referents socials que l'Ajuntament té. Aquests sovint no són representants, ni representatius de tot un col·lectiu, i s'acaba parlant en "nom de ...". Sovint els representants i interlocutors socials actuals tenen un caràcter instrumental, li és còmode a l'administració i li genera menys conflicte. El resultat és que després de molts anys de processos participatius no s'ha observat una transformació i en canvi, sí es pot observar una relació de clientelisme entre administració i entitats.
- Es manifesta com des de serveis socials s'actua sovint des d'una perspectiva assistencialista i controladora, on la demanda d'indicadors és part important de la feina diària. Es du a terme molta contenció i acompanyament emocional al procés migratori, però, sense recursos i amb poca disposició de temps. Es posa de manifest la discrecionalitat, depenent del barri i de la persona professional que atén, en la disponibilitat de recursos per atendre processos que requereixen temps, un acompanyament en el temps i escolta, i per tant, que van més enllà de la tasca

purament assistencial com per exemple, en els processos de dol migratori, les situacions d'atenció a persones refugiades, etc. En molts casos, són les entitats les que fan la feina d'acompanyament, per la limitació de Serveis socials.

- Els serveis desconeixen els territoris on desenvolupen la seva tasca professional per manca de temps. No es coneixen les necessitats que no siguin les que arriben al servei, i no hi ha capacitat per desenvolupar treball comunitari. Es posa d'exemple com en els darrers 5 anys, es van incrementar molt les "famílies imposades", de joves que arriben de Pakistan, Bangladesh, etc., prestats, amb veïns i tiets i amb la condició que comencin a treballar als 16 anys, per pagar el deute. Des de serveis socials es va portar a fiscalia de menors de Barcelona. Posteriorment no van haver-hi més intervencions i la qüestió va quedar en l'oblit. Aquestes són famílies vulnerables, envoltades de xarxes de màfies que requereixen intervencions.
- Manca de transversalitat en les accions que es duen a terme per diferents serveis. Aquesta situació genera un treball en paral·lel del personal tècnic municipal, per exemple, serveis socials i serveis a les persones.
- Les expectatives posades en la capacitat d'actuació i de recursos de l'Ajuntament de Barcelona són molt grans, però, aquestes no es poden materialitzar pels condicionants que representen les polítiques estatals en matèria d'immigració i que afecta la situació legal de les persones (de permís de residència i treball), i que un padró sense domicili per si sol no resol.
- Pèrdua de la llengua materna del país d'origen dels progenitors, entre els adolescents i joves de segona generació. L'esforç per aprendre el català i castellà és tan gran que acaben abandonant i perdent l'idioma de la família, fet que és viscut amb dolor per les famílies. Aquesta riquesa lingüística seria un potencial i un bé personal i social molt important. L'impacte d'aquesta pèrdua també suposa un xoc quan van de vacances al país d'origen dels progenitors perquè la falta de domini lingüístic fa que acabin no sent ni d'aquí ni d'allà.
- Es manifesta que des de l'escola hi ha més sensibilitat respecte a les qüestions relacionades amb la interculturalitat i que des de serveis socials caldria tenir més aquesta mirada. Es contesta a aquesta percepció que la realitat és que els itineraris educatius estan profundament segregats, que hi ha un important abandonament escolar de la població migrada i gitana. Qui accedeix als estudis superiors és majoritàriament la població del context cultural hegemònic. La sensibilització no és suficient per modificar la realitat, i el treball amb el consorci és per abordar el problema del sistema educatiu i com caldria treballar des de la interculturalitat, i anant més enllà de l'àmbit de la convivència.
- La figura dels educadors i educadores d'institut, així com les escoles enriquides ajuden a millorar la situació dels infants i joves d'orígens diversos. Es nota certa diferència en la zona de la Vall d'Hebron on ha millorat l'acompanyament tot i que es matisa, el volum de joves d'orígens diversos no és tan elevat com a altres barris de la ciutat.

- L'aturada d'escoles, equipaments i projectes ha desbordat molts equipaments perquè es realitza teletreball i no es pot du a terme el mateix que es feia des de l'equipament.
- Els grups virtuals a les xarxes socials, com el tèlègram, han experimentat un increment de les xarxes de suport, amb una interacció a les quals, des de l'administració no s'ha pogut arribar. La crisi posa en evidència que les capes de la població més vulnerables són les que més pateixen.
- Existeixen molts problemes d'acompanyament a joves sense permís de residència i treball per accedir a recursos.
- Hi ha moltes noies amb sobrecàrrega familiar que tenen cura de les famílies. La situació COVID ha generat molta càrrega emocional.
- Es planteja si s'estan utilitzant els mediadors com a traductors.

Títol de la proposta	Descripció de la proposta
Canviar les estratègies per millorar la participació de la població d'orígens diversos	Per facilitar i incrementar la participació de la població d'orígens diversos cal treballar conjuntament amb aquests moviments, per apoderar i no anul·lar. Adaptar els processos participatius i el treball comunitari als horaris, necessitats, vivències, etc., i accedir a tota la població d'orígens i contextos culturals diversos perquè siguin les mateixes famílies les que participin i no sigui a través de representants.
Potenciar extraescolars per reforçar les llengües maternes de les famílies d'origen.	Potenciar extraescolars en els mateixos centres educatius, en què, a demanda de les famílies, es realitzi als infants i joves aprenentatge i aprofundiment de les llengües maternes de les famílies.
Potenciar el paper facilitador de l'administració pública envers les dinàmiques comunitàries	Potenciar el paper de facilitador de l'administració pública, envers el de limitador, a l'hora de generar espais i acompanyament real a les actuacions i iniciatives que neixin als barris per part del teixit social i comunitari. Visibilitzar i reconèixer el protagonisme del teixit comunitari en els barris, independentment de l'activitat de l'administració.
Desenvolupar recursos funcionals i clars per als i les joves	Desenvolupament de recursos d'orientació laboral, cerca de feina, etc. funcionals, que eliminin barreres físiques i psicològiques, i que permetin als i les joves disposar d'informació clara i sense barreres .
Reforçar estructures municipals i el treball amb les diferents administracions	Reforçar els serveis públics d'atenció universal i les estructures de treball, conjuntament amb les diferents administracions implicades per abordar la complexitat de

Títol de la proposta	Descripció de la proposta
	les necessitats bàsiques, i que amb la crisi sanitària per la pandèmia ha fet més complexa. Aquest reforç ha d'anar més enllà de programes específics i puntuals.
Generar una estructura administrativa de caràcter transversal	Cal superar una estructura administrativa sectorial i competencial per adaptar-se a una realitat que no és sectorial i no entén de competències.
Treballar des de la prevenció	Per treballar des de la prevenció i abordar la gran vulnerabilitat existent a Barcelona, cal dimensionar i disposar de suficients recursos (materials, personals i d'equipaments).
Fer les taules de treball accessibles perquè tothom que vulgui pugui participar-hi	A les taules de treball sovint només participa personal tècnic, per tant, cal desenvolupar unes dinàmiques de treball perquè les taules de treball als barris siguin accessibles a tothom que hi vulgui participar.

Total de propostes realitzades

8

GRUP 2:

El debat al grup ha permès recollir reflexions i propostes d'actuació relacionades amb els següents aspectes:

Sobre el nou Pla d'Interculturalitat i el document de diagnosi:

- El nou Pla ha d'aterrar a la realitat amb una estratègia transformadora que redueixi les desigualtats socials i augmenti la igualtat d'oportunitats de la ciutadania independentment del seu origen o context sociocultural.

Sobre la situació actual de les polítiques municipals i la interculturalitat a la ciutat:

- Existeixen unes desigualtats estructurals que discriminen a la població segons el seu origen de naixement.
- El Pla de xoc contra la segregació, per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu del Consorci Educatiu de Barcelona s'ha de repensar, ja que l'estratègia de repartiment de l'alumnat d'origens diversos entre les escoles concertades ha fet més visible la desigualtat de classe, per no haver una mirada intercultural en l'ensenyament d'aquests centres.
- Es detecta una crisi d'identitat entre la població jove reagrupada.
- Hi ha bretxa digital entre persones i comunitats d'origen estranger. No només en l'accés a la tecnologia i la connectivitat sinó que també en l'ús de les tecnologies.
- Poc recursos humans i econòmics per poder treballar des de la perspectiva intercultural en els àmbits de la Salut i l'Educació.

- Bona valoració de la tasca feta en els darrers anys per la Xarxa Antirumors
- En el barri del Fort Pienc la comunitat d'origen estranger més nombrosa i visible és la xinesa. Molts comerços de la zona estan regentats per persones d'origen xinès. L'educadora de carrer del Fort Pienc destaca el treball comunitari i d'interacció entre les diferents comunitats a través de les taules comunitàries com per exemple, la de joventut. També es valora positivament la mirada i el treball intercultural a través de referents comunitaris com en el Projecte Radars, el projecte d'intercanvi lingüístic (xinès-català-castellà) i la dinamització comercial.
- Des de l'equip d'educadors i educadores de carrer APC Guinardó es treballa de manera comunitària amb joves que principalment són d'origen llatinoamericà.
- En el barri de Porta s'observa una forta segregació urbanística. Des de l'equip APC Porta es fa atenció individualitzada i treball grupal i comunitari amb joves que principalment, són d'origen llatinoamericà i també amb joves del poble gitano.
- En el Districte de Les Corts hi ha hagut un augment considerable de persones provinents de Veneçuela que principalment són famílies demandants d'asil polític. Es constata que la xarxa associativa i comunitària és dèbil. Des de Serveis Socials del Districte apunten les dificultats que es troben per poder atendre a persones i famílies que no tenen regularitzada la seva situació de residència. Es comenta també la manca de temps per les càrregues de feina per poder treballar conjuntament treballadores socials i educadores de carrer. Es fa una bona valoració del Servei de Traducció i Interpretació que s'han fet servir des de Serveis Socials del Districte.
- A la Dreta de l'Eixample la població estrangera o d'origen estranger és principalment de països de la Unió Europea. Es detecta un alt nombre de mares monomarentals usuàries dels Serveis Socials i sense xarxa familiar o comunitària. Hi ha molt poca visualització de la diversitat sociocultural i d'orígens diversos en el teixit associatiu i la xarxa comunitària a la Dreta de l'Eixample.
- Des de el Serveis Socials del Turo de la Peira-Can Peguera es detecta una emergència habitacional entre la seva població que s'accentua si l'origen de les persones és estranger. Aquest fet ve provocat també, pel tipus de feina d'aquestes persones que solen ser les més precàries i mal pagades del mercat laboral.
- En el Districte de Sant Martí, en els barris de Sant Martí Provençals, Verneda i La Pau hi ha diferents grups immigrants: xinesos, persones d'ètnia gitana, marroquines, pakistaneses i llatinoamericanes. Amb el col·lectiu xinès i pakistanès sovint es produeixen dificultats d'intervenció per dificultats idiomàtiques i culturals. Manca una adaptació de les estructures d'atenció i dels serveis adaptades a les necessitats dels col·lectius i són ells qui han d'aprendre a funcionar dins els criteris i requisits dels serveis per fer demanda de tot: salut, ajuts econòmics, cites als diferents serveis de la ciutat.
- Al barri de Sant Antoni, hi ha molta diversitat d'orígens entre la seva població ja siguin persones nascudes a l'estranger com a la resta de l'estat espanyol. Les fronteres

administratives entre els barris de l'entorn queden difuminades per a la població d'origen estranger. La comunitat pakistanesa té tendència a agrupar-se en les mateixes escoles i en les mateixes zones de residència. A Sant Antoni hi ha escoles amb una alta concentració d'alumnat d'origen estranger com és el cas d'escoles amb una alta concentració d'alumnat d'origen filipí. També hi ha presència de població gitana què és més oberta al barri que la població d'origen filipí. Existeixen xarxes de suport comunitari i ajuda mútua dins de les diferents comunitats. Es detecta una manca de recursos idiomàtics per treballar amb persones d'origen estranger amb malalties o trastorns de salut mental. Es fa una bona valoració del Projecte Xeix que treballa per incorporar progressivament a la comunitat xinesa en la vida associativa del barri de Sant Antoni.

- Des de Serveis Socials del Clot-Camp de l'Arpa s'apunta també que el Pla de xoc contra la segregació té dèficits fruit de la seva implementació en l'escola concertada, ja que s'evidencien les desigualtats de classe. S'apunta també que la gent jove que arriba a la ciutat fruit d'un reagrupament familiar, pateix una crisi d'identitat ja sigui per l'arribada a un context sociocultural molt diferent del seu origen, com per les diferents realitats que viuen en l'àmbit familiar i l'àmbit públic.

Títol de la proposta	Descripció de la proposta
Serveis Socials antirumors	Formar a les persones que estan en la primera línia dels Serveis Socials, treballadores socials i educadores, com a agents antirumors
Serveis i tràmits municipals amb perspectiva intercultural	L'Ajuntament ha d'adaptar els seus serveis i els seus tràmits a la diversitat sociocultural de la ciutat.
Recursos per al Reagrupament familiar	Dotar de recursos humans als districtes per fer un bon acompanyament dels reagrupaments familiars i poder fer teràpies sobre el dol migratori i la construcció de la identitat entre la gent jove reagrupada.
Interculturalitat i diversitat sociocultural a les escoles	Impulsar projectes educatius de centre amb mirada intercultural i de reconeixement de la diversitat sociocultural a les escoles i instituts.
Espais de diàleg intercultural i coneixement mutu	Promoure espais i projectes comunitaris on potenciï el coneixement mutu de les diferents realitats socioculturals que hi ha als barris de la ciutat. Amb aquests espais es trenquen tòpics, estereotips i és una bona manera de generar confiança i cohesió als barris.

Total de propostes realitzades

5